

PAMÁTKY, PŘÍRODA, ŽIVOT

54/2022

OBLASTNÍ MUZEUM
V CHOMUTOVĚ

1 Dřevěný kruhový reliéf s motivem sv. Anny Samotřetí, foto: Miloš Žihla, 2020

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014–2020

Přeshraniční projekt Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří: informace o projektu

Jitka Šrejberová

Krušné hory představují klíčový region na česko-německé hranici. Tyto hraniční hory však nebyly hradbou oddělující dvě země a národy, ale naopak spojnicí mezi nimi. Drsné prostředí hor ovládané přírodními poměry vedlo zcela přirozeně lidi ke vzájemné pomoci a spolupráci. Cílem přeshraničního projektu *Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří* tak bylo na platformě společné hornické minulosti krušnohorského regionu potvrdit historickou sounáležitost české a saské části jako jednoho kulturně-sociálního prostoru.¹ Projekt byl současně formulován na podporu nominace *Hornické-ho regionu Krušnohoří/Erzgebirge*, završené v roce 2019 zápisem na Seznam světového dědictví UNESCO.² Patřil tak mezi aktivity Ústeckého kraje, které měly posilovat „společné“ česko-německé úsilí o zápis Krušnohoří na tento seznam. Hornická oblast Krušnohoří představovala zejména na přelomu pozdního středověku a raného novověku mimořádný fenomén. Pod vlivem prudkého rozmachu hornictví se Krušnohoří stalo jedním z center hospodářského a kulturního rozvoje a díky bohatství rudných ložisek nejhustěji obydlenou horskou oblastí Evropy. Vedle horníků, báňských odborníků a profesí vázaných na zpracování rud dostaly v Krušných horách svoji příležitost i umělecké profese. Příležitosti jim přinášela jak tradiční krušnohorská centra v čele s Freibergem, tak podkrušnohorská města, mezi nimi český Most vytvářející hospodářské zázemí zemědělsky chudému horskému masivu. Z těchto důvodů byly do projektu na české straně začleněny jak sbírkové předměty vznikající pod vlivem těchto vazeb, tak téma historického města Mostu.

„Starý Most“ je dnes zastoupen už jen místní částí Mostu zahrnující pozůstatky „vyuhleného“ historického města mezi lety 1964 až 1987. Sídlní útvar se v původní poloze vyvíjel od raného středověku. První zmínka o něm pochází z 11. století. Počátky vlastního královského města jsou kladeny do doby kolem roku 1230.³ Od tohoto období se město dělilo do jednotlivých parcel pro městské domy a jeho následná souvislá výstavba se v terénu říční nivy Bíliny formovala do specifického sídelního útvaru se třemi náměstími. Královské město bohatlo především ze své hospodářské funkce a strategické

2 Trůnící Madona I. z mostecké sbírky, foto: Miloš Žihla, 2020

polohy na hranici se Saskem, při úpatí Krušných hor. Velký vliv na ekonomiku města proto měla těžba stříbra v Krušných horách, které poskytovalo mimo jiné nezbytný kapitál. Podobu středověkého města v roce 1515 proměnil ničivý požár, jenž stál nejen za novou městskou výstavbou, ale hlavně za budováním nového farního kostela, které organizačně i finančně podpořila krušnohorská města. S návrhem kostela je spojen Jakub Heilmann ze Schweinfurtu, působící též jako stavitel annaberského kostela sv. Anny ve službách Jiřího Vousatého. Téma „starého Mostu“ a jeho zániku spojené s osobností historičky Heide Mannlové Rakové, která byla autorkou dvojice publikací o děkanském kostele Nanebevzetí Panny Marie v Mostě,⁴ se tak stalo hlavním předmětem výzkumu projektového partnera Oblastního muzea a galerie v Mostě (též OMGM).

3 Votivní deska mostecká Mistra I. W., foto: Miloš Žihla, 2020

Aktivita lead partnera, Ústeckého kraje, se soustředila, jak vystihl sám název projektu, na pozdně středověké umění vznikající ve spojení s krušnohorskou hornickou oblastí. Projektový partner Oblastní muzeum a galerie v Mostě zajišťoval odborného garanta, uměleckou historičku Jitku Šrejberovou, a to pro účely restaurování sbírkových děl, jejich vědecký výzkum a na ně navázané odborné výstupy, ať v podobě publikací, či přednáškové činnosti.⁵ Odborná garantka v projektu rovněž koordinovala vědecko-výzkumnou spolupráci s německým partnerem, Vysokou školou výtvarných umění v Drážďanech.⁶ Německý projektový partner v rámci výzkumu umělecké produkce ve Freibergu a výzdoby freiberského dómu vytvořil a úspěšně odzkoušel interdisciplinární evidenci a tu převedl do databáze. Na české straně bylo v letech 2018 až 2020 dle původního plánu

4 Madona z Krupky II., foto: Miloš Žihla, 2020

prozkoumáno a zrestaurováno pět uměleckých děl ze sbírek Ústeckého kraje. Příznačným symbolem česko-německého partnerství se současně stal dřevěný kruhový reliéf s motivem sv. Anny Samotřetí. Reliéf pochází ze sbírky spravované Oblastním muzeem a galerií v Mostě, kam byl přenesen v roce 1941 z mosteckého děkanského kostela (obr. 1).⁷ Drobné dílo do roku 2019 restaurovala v rámci diplomové práce na drážďanské vysoké škole Asgard Kleinbauerová, a to pod vedením profesorů Andrease Schulzeho a Ivo Mohrmanna.⁸ Pro všechny tři projektové partnery se dřevěný kruhový reliéf stal pomyslným kruhem, v němž se jejich aktivity spojily. Mimo tondo byly ze sbírky mosteckého muzea restaurovány socha Trůnící Madony I. (obr. 2) a tzv. Votivní deska mostecká připsaná Mistrovi I. W. (obr. 3). Dalšími restaurovanými díly byly socha Madony

5 Retábl se sv. Barborou z chomutovské sbírky, foto: Miloš Žihla, 2020

z Krupky II. z Regionálního muzea v Teplicích (obr. 4) a oltářní retábl se sochou sv. Barbory z Oblastního muzea v Chomutově (obr. 5).⁹

Činnosti obou českých partnerů byly rozvrženy tak, aby na sebe plynule navazovaly a mohly uzavírat jednotlivé etapy. První tak byl již v roce 2018 zahájen materiálový průzkum Laboratoří ALMA AVU v Praze, aby mohla být vyhodnocena vstupní data pro přípravu

6 Opětovná instalace retáblu se sv. Barborou ve stálé expozici Oblastního muzea v Chomutově Všemmu světu na útěchu 2. 9. 2020, foto: Miloš Žihla, 2020

restaurování. Součástí průzkumů byly také například CT-vyšetření části děl nebo průzkumy dřeva. Oblastní muzeum a galerie v Mostě poskytovalo v této etapě nezbytné zázemí pro většinu děl, u nichž musely být eliminovány veškeré přesuny a tím i změny klimatu s ohledem na zajištění jejich komplexní ochrany. Byl tak pro ně v muzeu vyčleněn trezorový depozitář s kontrolovaným klimatem. Převezeny sem byly Madona z Krupky II. z Regionálního muzea v Teplicích a dotčené sbírkové předměty OMGM z instalace v děkanském kostele Nanebevzetí Panny Marie v Mostě. Ústeckým krajem byla také zadána výroba specializovaných přepravních obalů na míru dílům, u nichž tyto nebyly k dispozici. Materiálový průzkum a ostatní se odehrávaly za odborného dohledu, a to výhradě po dohodě a se souhlasem odpovědného správce sbírkového předmětu. Za účelem objektivity byla v projektu jako konzultantka angažována již od počátku restaurátorka, později přibyl další restaurátor. Materiálový průzkum vedla Janka Hradilová a jako konzultanti pro oblast restaurování působili Renata Novotná Zemanová a Mario Král. Důležitou součástí projektu tak byly odborné poradenství a výměna zkušeností v rámci zpracování vhodných restaurátorských a konzervačních postupů.

V projektu byla prováděna fotodokumentace děl ve stavu před a po restaurování,¹⁰ realizován byl vědecký výzkum a vykonány byly nezbytné studijní cesty. V listopadu 2018 byla například organizována

jednodenní odborná exkurze českých muzejních pracovníků a studentů do restaurátorských ateliérů a laboratoří Saského zemského úřadu pro památkovou péči a Vysoké školy výtvarných umění v Drážďanech. Během procesu restaurování se již od počátku konaly pravidelné kontrolní dny, které byly pořádány v grémiu všech zainteresovaných stran a odborníků.¹¹ Votivní deska mostecká byla restaurována Jakubem Strettim v Praze, Trůnící Madona I. z mostecké sbírky Monikou Wolfovou v Kyjově, retábl se sv. Barborou Mariem Králem v Brně a Madona z Krupky II. Jindřichem Šlechtou v Horažďovicích. V dubnu 2019 během reciproce zapůjčilo OMGM do Oblastního muzea v Chomutově epitař Jindřicha Piscatora (+ 1568–1569), přenesený do muzejních sbírek z děkanského kostela v Mostě. Malovaný epitař byl do roku 2020 vystaven v dlouhodobé expozici chomutovského muzea Všem světu na útěchu namísto retáblu se sv. Barborou. Reciproční výpůjčka díky projektu umožnila znovu vystavit dílo, které bylo po dlouhou dobu skryto očím veřejnosti. Současně dalo vystavení příležitost upozornit na výročí 450 let od úmrtí významné mostecké osobnosti, která se těšila obecnému uznání za své aktivity ve městě.

V srpnu 2019 bylo na Vysoké škole výtvarných umění v Drážďanech ukončeno restaurování tonda se sv. Annou Samotřetí z výzdoby svorníku klenby severní předsíně děkanského kostela v Mostě. Ještě předtím se České republice a Spolkové republice Německo v červenci podařilo úspěšně prosadit zápis *Hornického regionu Krušnohoří/Erzgebirge* na Seznam světového dědictví UNESCO, a proto se v září v OMGM odehrál za finanční podpory MK ČR z tehdejšího Programu pro památky UNESCO retrospektivní workshop Ústeckého kraje věnovaný úspěšnému zápisu statku na tento seznam, workshop příznačně nazvaný *Cesta Hornického regionu Krušnohoří/Erzgebirge mezi světové dědictví (1998–2019)*.¹² Zde tak bylo možno veřejnosti poprvé představit restaurované tondo (obr. 1). Přestože do projektu již záhy v roce 2020 výrazně zasáhla celosvětová pandemie covidu-19, situace projektu se stala inspirací k hledání nových cest na podporu kultury a k naplňování vědecko-výzkumného potenciálu. V roce 2020 se podařilo završit hlavní cíle na ochranu a zachování kulturního dědictví Ústeckého kraje zrestaurováním všech pěti děl. V květnu 2020 bylo ukončeno restaurování trojice děl, a to jak ze sbírky Oblastního muzea a galerie v Mostě, tak ze sbírky Regionálního muzea v Teplicích, v srpnu také retáblu se sv. Barborou z Oblastního muzea v Chomutově, zpět instalovaného již 2. září (obr. 6). V návaznosti na ukončená restaurování se proto uskutečnilo odborné zpracování veškerých výsledků získaných během procesu restaurování a materiálového průzkumu.

Od podzimu 2020 do léta 2021 čeští projektoví partneři představili veškeré výsledky a výstupy. V říjnu 2020 byla v OMGM otevřena výstava *Příběh starého Mostu: Na památku Heide Mannl* a výstava doprovodil stejnojmenný sborník (obr. 7).¹³ Paralelně s nimi bylo připravováno mezinárodní kolokvium k datu otevření výstavy 22. října 2020, vzhledem k pandemickým opatřením přesunutě na rok 2021. Již při tvorbě výstavy se musel tvůrčí tým podobně jako

7 Pohled do výstavy Příběh starého Mostu, výtvarné řešení Pavel Koch

foto: Miloš Žihla, 2020

jiné v České republice vypořádat s eventualitou, že nebude možno výstavu zpřístupnit, proto organizátoři počítali se zajištěním virtuální prohlídky. Výstava je tak na stránkách českých projektových partnerů dostupná zájemcům o starý Most i po jejím skončení.¹⁴ Díky realizované výstavě se mimo to podařilo konzervovat a restaurovat řadu sbírkových předmětů OMGM, které tvořily podstatu celé výstavy. Autorka výstavy Jitka Šrejberová již od počátku jako nedílnou součást přípravy specifikovala stav jednotlivých sbírkových předmětů a vyhodnotila je pro jednotlivé druhy ošetření. Koncept výstavy proto pro sbírku měla vysoce pozitivní dopady při její péči a ochraně a podtrhla tak ještě více vlastní význam přeshraničního projektu a jeho cíle.¹⁵

Projekt se završil v roce 2021 aktivitami lead partnera, které se odehrávaly podle možností pandemických opatření. Jednou z hlavních akcí byla realizace výstavy *Krušnohoří/Erzgebirge – Umění pozdního středověku* ve dnech 5. února až 18. dubna 2021 v Oblastním muzeu v Chomutově, následně prodloužená až do 29. května (obr. 8). Výstava byla pro projekt stěžejním výstupem, neboť se soustředila na prezentaci jak restaurovaných uměleckých děl ve vlastnictví Ústeckého kraje, tak pozdně středověkého umění v hornické oblasti Krušnohoří. Mimo restaurované předměty byla do výstavy zapojena řada významných uměleckých děl ve spojení s Krušnohořím a podkrušnohorskou oblastí. Na přípravě expozice se podíleli všichni projektoví partneři.¹⁶ Vysoká škola výtvarných umění v Drážďanech pro výstavu v rámci studentských prací pod vedením Ivo Mohrmanna připravila čtveřici vitrín

8 Pohled do výstavy Krušnohoří/Erzgebirge – Umění pozdního středověku, výtvarné řešení Pavel Koch, foto: Roman Dušek, 2021

k technologickým postupům ve výtvarném umění. Mimo virtuální prohlídku je udržitelnost garantována také mobilními výstavními panely, které umožňují modulově vytvořit výstavu na míru dle prostorových a jiných požadavků zájemců o ni.¹⁷ V dubnu 2021 bylo vydáno Ústeckým krajem pět odborných publikací, na nichž se podílel tým odborníků a restaurátorů zapojených do projektu. Publikace s podtitulem projektu byly vydány v tomto pořadí: *Svatá Anna Samotřetí* (svazek 1), *Votivní deska mostecká Mistra I. W.* (svazek 2), *Trůnící Madona I. z mostecké sbírky* (svazek 3), *Retábl se sv. Barborou z chomutovské sbírky* (svazek 4) a *Madona z Krupky II.* (svazek 5) (obr. 9).¹⁸

Drážďanská vysoká škola uspořádala dne 8. května 2021 online kolokvium, do kterého se česká strana zapojila odborným příspěvkem.¹⁹ V návaznosti na tuto aktivitu uspořádal Ústecký kraj 24. června 2021 mezinárodní online workshop *Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří*. Ten prezentoval výsledky společné vědecko-výzkumné spolupráce dosažené v letech 2018 až 2021. Workshop tvořily dva přednáškové bloky, první z nich byl věnován pozdně středověkému umění v Krušnohoří. V bloku se svými příspěvky vystoupili odborná garantka projektu, která shrnula výsledky na české straně, a její němečtí kolegové, umělecká historička Lia Bertramová spolu s restaurátorem Tinem Simonem. Druhý blok se zaměřil na problematiku představenou veřejnosti ve stejnojmenném sborníku *Příběh starého Mostu*. V tomto bloku své příspěvky spolu s garantkou přednesli Stefan Bürger z univerzity

RETÁBL SE SV. BARBOROU

4

9 Jedna z publikací
vydaných Ústeckým
krajem – sv. 4,
foto: Marek Jodas, 2021

Ed. Jitka Šrejberová

ve Würzburgu a Pavel Kalina z pražského ČVUT. Oba badatelé na výzkumu Heide Mannlové Rakové děkanského kostela v Mostě ukázali, že stavba je nejen nevyčerpatelné téma dalšího bádání, ale je i místem, kde se protínají různé vědecké přístupy a dva národy se společnou minulostí.

Česko-německý přeshraniční projekt byl zaměřen na ochranu a péči o movité kulturní dědictví ve vlastnictví kraje, tematicky vybrané na podporu v roce 2019 úspěšného zápisu *Hornického regionu Krušnohoří/Erzgebirge* na Seznam světového dědictví UNESCO. Vedle toho aktualizoval téma „vyuhlení“ starého Mostu, proces, jímž byla nevratně zastavena kontinuita vývoje jedné z cených historických urbánních krajin v České republice. Projekt tak mohl široce připomenout kulturní bohatství severozápadních Čech. Publikování výsledků projektu významným způsobem přispělo na obou stranách k hlubšímu poznání kulturních souvislostí krušnohorského regionu. Přehodnocení děl i vyloučení některých z nich z tamních dílenských okruhů podtrhuje nezbytný diskurs, který poznání

nekonzervuje, ale rozvíjí. Spolupráce na výzkumu a ochraně uměleckých děl ve vlastnictví Ústeckého kraje se tímto projektem neuzavírá, naopak projekt zůstává příkladnou ukázkou toho, že pokračovat v prohlubování podobných aktivit je správné. Protože je umělecký vývoj dotčeného regionu úzce spojen s činností konkrétních lidí přesahující česko-německou hranici, musí být spolupráce oboustranná a doslova „bez hranic“, ostatně jak ukazuje i samotný úspěšný zápis oblasti na Seznam světového dědictví UNESCO zacílený na ochranu a uchování společného kulturního dědictví.

Poděkování

Autorka příspěvku²⁰ by ráda poděkovala všem spolupracovníkům v projektu za jejich neutuchající zájem, inspirativní aktivitu i osobní nasazení pro kulturní dědictví.

Poznámky

¹ Projekt byl připraven v letech 2014 až 2016 a pod r. č. 100289027 schválen v září 2017 Monitorovacím výborem v saském Seiffenu, a to po několika úspěšně realizovaných tematických projektech Ústeckého kraje z programu přeshraniční spolupráce Cíl 3/Ziel 3. Byl spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRE), poskytnutých Saskou rozvojovou bankou (SAB) v rámci Programu na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2014–2020. Od července 2018 do června 2021 byl naplňován v opatření Udržitelná, partnerská spolupráce, prioritní osa Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě. Více k projektu na webových stránkách českých projektových partnerů Ústeckého kraje (LP) a Oblastního muzea a galerie v Mostě (PP2).

² K zápisu Krušnohoří na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO došlo 6. 7. 2019 v ázerbajdžánském Baku na 43. zasedání Výboru světového dědictví.

³ Edice pramenů Ludwig SCHLESINGER (ed.), *Stadtbuch von Brüx bis zum Jahre 1526*. Beiträge zur Geschichte Böhmens. 4. Abt., Städte-Bücher, Bd. 1. Prag: [s.n.], 1876.

⁴ Heide MANNLOVÁ, *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě v dějinách českosaské pozdní gotiky*. Most: Dialog, 1969.; Heide MANNLOVÁ RAKOVÁ, *Kulturní památka Most: Děkanský kostel a jeho stavitelé*. Praha: Propagační tvorba, 1989.

⁵ Vedoucí projektu: PhDr. Adam Šrejber, Ph.D.; projektový manažer: Ing. Eva Hladká; odborný garant: Mgr. Jitka Šrejberová, Ph.D.

⁶ Hochschule für Bildende Künste Dresden; její projektový tým tvořili – vedoucí projektu: Prof. Dr. Andreas Schulze; doktorandi: M.A. Lia Bertram, Dipl.-Rest. Tino Simon; koordinace: Dipl.-Rest. Annemarie Huhn.

⁷ Oblastní muzeum a galerie v Mostě, inv. č. UP 0393.

⁸ K restaurování Asgard KLEINBAUER, *Die Untersuchung, Konservierung und Restaurierung eines Tondos mit der Darstellung einer Anna Selbdritt-Gruppe aus der Kirche Maria Himmelfahrt in Most, Bd. 1–2, Anhang. Diplomarbeit*. Dresden: Hochschule für Bildende Künste Dresden, 2019.

⁹ Oblastní muzeum a galerie v Mostě: Trůnící Madona I., inv. č. UP 0455; Votivní deska mostecká, inv. č. UOM 0368; Regionální muzeum v Teplicích: Madona z Krupky II., inv. č. OP 196; Oblastní muzeum v Chomutově: oltářní retábl se sochou sv. Barbory ze Želiny, malby inv. č. O 996–1002, socha inv. č. Plk 121.

¹⁰ Fotografické práce realizovalo studio Miloše Žihly se sídlem v Mostě.

¹¹ K dispozici jsou podrobné zápisy z jednání.

¹² Workshop se odehrál v Mostě 12. 9. 2019.

¹³ Jitka ŠREJBEROVÁ (ed.), *Příběh starého Mostu / Die Geschichte der alten Stadt Most: Na památku Heide Mannlové Rakové / Zum Andenken an Heide Mannlová Raková. Sborník příspěvků u příležitosti výstavy Příběh starého Mostu, Oblastní muzeum a galerie v Mostě, 23. října 2020 – 17. ledna 2021: Sammelband der Beiträge anlässlich der Ausstellung Die Geschichte der alten Stadt Most, Regionalmuseum und Galerie in Most, 23. Oktober 2020 – 17. Januar 2021. Most: Oblastní muzeum a galerie v Mostě, 2020.*

¹⁴ Ústecký kraj v roce 2021 realizoval virtuální prohlídky výstav jím zřizovaných muzeí a galerií, zasažených celosvětovou pandemií, viz samostatný web: https://360.ponte-records.cz/muzea_a_galerie_uk/; na tomto webu je možné navštívit též výstavu *Krušnohoří/Erzgebirge – Umění pozdního středověku*, realizovanou v Oblastním muzeu v Chomutově v rámci přeshraničního projektu.

¹⁵ Restaurovány ze sbírky byly například deska se *Stětím sv. Kateřiny* (1520), inv. č. UOM 0362; *Madona se svatozáří*, tzv. *Flájská madona* (1490–1500), inv. č. UP 0071; *Portrét děkana Izáka Fabricia* (1621–1639), inv. č. UOM 0448; *Portrét minority Matyáše Kollenbergera* (1750–1757), inv. č. UOM 0465; *Sv. Anna Samotřetí z Fláji* (1525–1530), inv. č. UP 0070.

¹⁶ Blíže k výstavě Jitka ŠREJBEROVÁ (ed.), *Svatá Anna Samotřetí: Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří 1. Ústí nad Labem: Ústecký kraj, 2021, s. 98–105.*

¹⁷ V této podobě byla výstava v období od 21. 1. do 27. 2. 2022 představena v Regionálním muzeu v Teplicích, kde doprovázela vystavenou sochu Madony z Krupky II., restaurovanou v rámci přeshraničního projektu. V rámci udržitelnosti byla její součástí také přednáška autorky výstavy dne 10. 2. 2022. Autorskou panelovou výstavu *Krušnohoří/Erzgebirge – Umění pozdního středověku* si lze po dohodě zapůjčit na Krajském úřadě Ústeckého kraje, Odbor kultury a památkové péče, kontaktní osoba Mgr. František Mlnářik.

¹⁸ Jitka ŠREJBEROVÁ (ed.), *Svatá Anna Samotřetí: Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří 1. Ústí nad Labem: Ústecký kraj, 2021.; TÁŽ, Votivní deska mostecká Mistra I. W.: Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří 2. Ústí nad Labem: Ústecký kraj, 2021.; TÁŽ, Trůnící Madona I. z mostecké sbírky: Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří 3. Ústí nad Labem: Ústecký kraj, 2021.; TÁŽ, Retábl se sv. Barborou z chomutovské sbírky: Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří 4. Ústí nad Labem: Ústecký kraj, 2021.; TÁŽ, Madona z Krupky II.: Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří 5. Ústí nad Labem: Ústecký kraj, 2021.*

¹⁹ Jitka ŠREJBEROVÁ, *Transferregion Erzgebirge – Die Bedeutung Freibergs in der Kunstproduktion des böhmischen Erzgebirges und der Vorerzgebirgsregion. Z kolokvia je připraven sborník příspěvků, který je vydán jako jedno z čísel Mitteilungen des Freiburger Altertumsvereins (116/2022).*

²⁰ Příspěvek vznikl za účelem prezentace česko-německého přeshraničního projektu *Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří*, r. č. 100289027, v rámci Programu spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko 2014–2020.

Das grenzüberschreitende Projekt Spätmittelalterliche Kunst in der Montanregion Erzgebirge: Information über das Projekt

Der Beitrag informiert über Ziele und Verlauf des tschechisch-deutschen grenzüberschreitenden Projekts *Spätmittelalterliche Kunst in der Montanregion Erzgebirge* in Zusammenarbeit der Region Ústí (Aussig) und des Regionalmuseums und Galerie in Most (Brüx) mit der Hochschule für Bildende Künste in Dresden. Das Projekt wurde auf der tschechischen Seite auf Schutz und Pflege des nicht ortsfesten Kulturerbes in Besitz der Region Ústí angelegt und in der Themenauswahl auf die Unterstützung einer erfolgreichen Aufnahme der Montanregion Erzgebirge/Krušnohoří in die Welterbeliste UNESCO im Jahr 2019 ausgerichtet. Das Erzgebirge wurde unter dem Einfluss des jähen Aufschwungs des Bergbaus zu einem der Schwerpunkte der wirtschaftlichen und kulturellen Entfaltung. Die Aktivitäten des führenden Partners, in diesem Fall der Region Ústí, konzentrierten sich so auf spätmittelalterliche Kunst, wie sie in Verbindung mit der Montanregion Erzgebirge in jener Zeit aufkam. Im Rahmen des Projekts wurden insgesamt fünf Kunstwerke untersucht und restauriert. Zum Kernstück der Forschungsarbeit von Regionalmuseum und Galerie in Most wurde das Thema „Die alte Stadt Most“ und dessen Untergang in Anbindung an die Persönlichkeit der Historikerin Heide Mannlová Raková, die Verfasserin zweier Publikationen über die Dekanatskirche Mariä Himmelfahrt in Most. Die Ergebnisse des Projekts wurden ausführlich in Form einer Publikation und zweier durch eine virtuelle Besichtigung zugängigen Ausstellungen präsentiert.